

גליונות לעיון בפרשת השבוע
ערוכים בידי נחמה ליבוביץ שנת השלוש-עשרה

B

פרק ו'

נח (תשי"ד)

א. שאלת מבנה כללי:

קאסוטו בספרו "מנח עד אברהם" בהקדמתו לפרשת נח כותב:
מבנה הפרשה בצורה שלפנינו הליהו מבנה משוכלל ומסודר לחלקיו ולפרטיו...
הפרשה מתחלקת באופן ברור לשתיים עשרה פסקאות, כל פסקה כוללת אפיזודה
מסויימת כמהלך המאורעות, וכלן קשורות זו בזו באמצעות הקבלות במלים
ובבטויים... .. סדרת הפסקאות מתחלקת לשתי מערכות של שש פסקאות כל אחת:
הרמונית מספרים ראויה לתשומת לב.

א) עבור על פרשת המבול עד ט' י"ז וסמן את החלוקה לשתיים עשרה פסקאות
ואת שתי המערכות, ככה

מערכה א'	מערכה ב'
1. ר' ט' - ר' י"ב	(7)
2. ר' י"ג - ר' כ"ב	(8)
3. ז' א' -	(9)
	(10)
	(11)
	(12)

ב) הסבר, מה המאחד את שש הפסקאות הראשונות למערכה אחת "המתארים דרגה
אחר דרגה פעולה אחת". ומה המאחד שוב את שש הפסקאות האחרונות, "המראה
לנו, זה אחר זה, את השלבים השונים של פעולה אחת" (קאסוטו).

א. ג) מה הן ההקבלות במלים ובבטויים שבין הפסקאות השונות?
ד) הסבר, מה הן ההקבלות הענייניות שבין התחלת מערכה א' לבין סוף מערכה ב';
שבין אמצע מערכה א' (פסקאות 3-4) לבין אמצע מערכה ב' (פסקאות 8-9).
וכן עוד.

ב. י"ב כי השחית כל בשר את דרכו על הארץ.

רש"י ד"ה כי השחית כל בשר
רמב"ן ד"ה כי השחית כל בשר את דרכו.

1. מה קשה לרש"י?
2. לדעת הרמב"ן אין הפסוק מתישב על פי פירושו של רש"י.
מהו הקושי שגילה הרמב"ן בפירושו של רש"י?
3. בשתי דרכים מנסה הרמב"ן לישב את פסוקנו אליבא דרש"י, מה הן?
4. התוכל להביא סיוע לפרושו של רש"י ממקופות אחרים בפרשתנו?
5. מה הסיוע שמביא הרמב"ן לפרושו "ועל דרך הפשט" מישעיהו ס"ו?
נסה להביא עוד פסוקים כראיה לפרושו.

לכל שאלה ב עיין גליון נח תש"ח, ביחוד דברי מורה נבוכים וספר מלאכת מחשבת המובאים
שם!

ג. י"ד עשה לך תיבה

תנחומא: בא וראה, למה אמר הקב"ה לנח שיעשה תיבה? כדי שיראו אותו יושב ועוסק בה
ויעשו תשובה. וכי לא יכול היה הקב"ה להצילן בדברו או להעלותו לשמים באמונתו,
שאמר לו "עשה לך תיבת עצי גופר"? למה כך? אלא אמר הקב"ה: מתוך שאני אומר לך "עשה
לך תיבת עצי גופר" והוא עומד ועוסק בה וכוורת ארזים, הם מתכנסים אצלו ואומרים
לו: "נח מה אתה עושה?" והוא אומר: "תיבה! שאמר לי הקב"ה שמביא מבויל לעולם"
ומתוך כך שומעים ועושים תשובה. כך היה הקב"ה מחשב... ולא היו משגיחין עליו.

נוסף אחר: עמד נח ונטע ארזים והיו אומרים לו: "ארזים אלה למה?" אמר להם "הקב"ה מבקש להביא
מבויל לעולם ואמר לי לעשות תיבה כדי שמאלט אני וביתי". והיו משחקין ממנו ומלעיגין
בדבריו, והיה משקה אותן ארזים והם גדלים והיו אומרים לו: "מה אתה עושה?" ומשיב
להם כענין הזה, והיו מלעיגין עליו, לסוף ימיו קצצן היה מנסרן והיו אומרים לו:
"מה אתה עושה?" ואומר להם: כך, והיה מתרה בהם, כיון שלא עשו תשובה...
רש"י: י"ד ד"ה עשה לך

1. הסבר מהו הרעיון של מדרש זה? 2. מהי תכונת אנשי דור המבול המובלעת
במדרש זה? 3. היכן מצינו ברש"י לפרק ז' שוב רעיון זה?
4. היכן מציג רעיון זה בדברי הנביאים?